عدد ۱ محرم ۳ ۱۳۲۸ سنه جمعه ۱۹۱۰ سنه‌ده غنو[ار] نومر ۱ ۳

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع وبیع و صلوات ومسجد یذکر فیها اسم الله کثیرا ولینصرن الله من ینصره ان الله لقوی عزیز

دین ومعیشت

زمان تأسیسی ۳۱ اکتابر ۱۹۰۶ سنه‌سنده
دوامی [ا]نچی سنه

هفته‌ده بر مرتبه نشر اولنان دینی، فنی، ادبی وسیاسی ژورنالدر

اورنبورغ ایچون
سنه‌لك بهاسی ۳ صوم « تین
یارم سنه‌لگی ۱ « ۵۰ «
اوچ آیلغی ۱ « « «

چیت شهرلرگه
سنه‌لك بهاسی ٤ صوم « تین
یارم سنه‌لگی ۲ « « «
اوچ آیلغی ۱ « ۲۰ «
بر آیلغی . . « ۵۰ «

چیت مملکتلرگه
سنه‌لك بهاسی ۶ صوم « تین
یارم سنه‌لگی ۳ « « «
اوچ آیلغی ۲ « « «

اورنبورغ ژورنال «دین ومعیشت» تلیفون نومر ۲۸۶

بره‌ملاب
۱۲ تین

...یبار لگان یازو
...لوزگار تورگه
... اختیارلیدر
...صلنغان یازولر
... دایتارلماز
...ارقه‌سز خطلر
... ایدلماز
...س آلماشترر
...۲ تین آلنور.
...دریسنی آچق
...یری وتنوله.
...یسسز مقاله‌لر
... دریدلماز..
برملاب
تی[ن]

شهر ایچی شاگردلرینه یلغه ۲ وبر ۵ تین؛ [چی]ت شهر شاگردلرینه یلغه ۳ روبله‌در.

دین [ومع]یشت ژورنالینه آبونه دفتری آقدر...

اخطار

ایچون (دین ... دفتری
... آبونه ... دوامیه‌سندن
... اوچ سنهٔ ... بعونه وعنا...
...نه‌سینه ... اولگی

... ومسطوردر کم مطلو[ب]...
...ده ... زوجلرندین تفریق اوچون
...نی اوشبو مجل ده اولان روایاتلره
او[ل]... ایدلگانده انشاالله عندالله آثم وعاصی
[ا]ولنماوی امیددر ولکن فی‌خصوص شخص دون شخص
اولوی بعد التأمل ظاهر بولور.

بو روایتلری واجدکا وهمده بو حادثه‌نی اظهار واشا[عه]... ده واستفتا قیلغوچی محترم حضرتکه آفرین.

واقعا بو فتنه ...کتمزنك اطراف شتی‌سنده شائعه ا[و]لوب علمأ کرام بونك علاجینه دوا تابماقدن عاجز [و] متحیرلردر.

حتی وقت عقدده نچه ونچه [ش]روطنی جزء هم ... یماق فکرلر ...علمأ ... عرض قیلنسه ... صغری و[ک]بری غنه ... قیاس عقیم وبی نتیجه قا...

فهرست

مسئله
مظلومه‌لر حقنده
ردالانقلابیون
افاءوعدیاخودموسه...
تحقیق البیان لاهل...
مناجات
تورلی خبرلر.
خارجی خبرلر
اورنبورغ خبرلری
اداره‌دن جوابلر

مسئله

حرمتلو (دین و معیشت) اداره‌سینه اوتنه‌مز توبانده‌گی سؤالگه‌ جواب بیرولرینی. قزلیار شهرنک علمالر مجلسی بوبیر ملا آقچه‌نی اجاره‌گه بیرو درست دیدی باشقه‌لر درست دیدیلر درست دیبوچی ملا ایته: اکر بر او آقچه‌ بیرمنه‌سنگا یوز صوم شونک فائده‌سنی هر آیده اون صوم مغه‌ دیسه اول وقتده شول فائده‌نی آلو درست اکر یوز صوموز اون صوم ایتوب بیرورسن دیسه درست توکل بو ربا بوله‌دی. مجلسده‌گی خلق آبدراشوب قالدیلر. بو ایکیسیده بر بولمی میکاننی؟ امادرست توگل دیگانلر نچوک ایتوب بیرسه‌ده ربابوله دیدیلر. شو مسئله‌گه آچق جواب یازسه‌گز ایکان مجلسده بولغوچی بر او

اداره

جواب آقچه‌نی اجاره‌گه بیرو درست دیگان کشینینک سوز اهل علم آغزیدن چیقا تورغان سوز توگلدر. ز اجاره‌ده صاتیلغان نرسه منافع (فائده‌غنه بولوب اره‌گه بیرلگان نرسه‌نینک ذاتی، موجر (اجا... ملکنده قالوی لازمدر. آقچه د... ی تملیک قیلماینچه فایده‌سنی ... ت گلدر. ... لری. مثلا یوز ... ، شول ...

...اسه‌ده ربا بوله‌در.

سعادتلو محرر افندی توبانک یازیلمش سؤاللرمزغه (دین ومعیشت) ژورنال گزده‌جواب یازماقگزنی غایت توبانچیلک ایله اوتنوب قالدم.

مشتریلرگزدن برکمینه.

(۱) شهرلرده صاتو قیلدقمزده ایسکی ذاتلر ایلان هر تورلی صورةلر کاغدگه توشرلگان باشقه ذاتدن بالچقدن جیزدن یاصالغان صورةلر حتی چاتلیق قه قویا تورغان ایکونه‌نی ده آلوب صاتوچی بولادر بو صاتولر حلال مو یاحرام مو؟

(۲) خزینه‌ دن یعنی قازنادن رخصت‌سز چقارلغان نرسه‌لرنی آلوب صاتوب کسب ایتسه‌ گرچه بو نرسه‌لر بیک اعلی نرسه‌لر بولماسه‌ده آلوب چقغانده قاراولچی‌لر توته‌لر یاشرون قاراوچی توتوب عیبلی شوشی نرسه‌لر ایلان کسب ایتو حلال مو یاحرام مو؟

(۳) میتنی گورگه ایندروب شول میت آستندن توفراق آلوب نیندی اش اوچون بولسه‌ده آلوب استعمال ایتونک جوازینه یاکه ممنوعیتنه روایت بارمو؟

ش. ع.

اداره

۱ نچی سوالنک جوابی آندای نرسه‌لرنی صاتو آنلرنی اذلال و حورلاو بولغانغه کوره درستدر. (ولا بأس ببیع الزنار من النصارى ولا القلنسوة من المجوس لان فی ذلك اذلالا بهم).

۲ نچی سوألنک جوابی آندای نرسه‌لر خزینه‌دن اورلانغان نرسه‌لر بوله‌در. اورلانغان نرسه‌حق غیر (کشی حقی) بوله‌در. حق غیرنی صاتو درست بولمغان شیکللی آلوده درست توگلدر. قواعد فقهیه عدادنه داخل بولغان (لا ضرر ولا ضرار) حدیث شریفی بو جوابمزه دلیلدر.

۳ نچی سوألنک جوابی میت آستندن توفراق الو درست یاخود درست توگللگینه خصوص اوله روایت کوره آلمدق. بناء علیه قواعد شرعیه گه

تطبيق ايله جواب ويره‌مز شويله كه: بو توفراقـنى استعمال بر كشينك ضررى ايچون بوله تورغان بولسه يوقارغى حديثكه بناءً بو قطعاً حرامدر. اكر بونى استعمال بر كشيگه ضرر قصد قيلمايـنچه مجرد اوزينك منفعتى ايچون بولسه بشقه كشيگه بر ضرر ترتب ايتماسه بونك عدم جوازينه روايت يوقلغندن اباحة اصليه‌سى اوزرينه بقاسندن مانع كورنميدر.

فضيلت پناه محرر افندى حضرتلرى درجكزى رجا ايده‌رم.

واق بورچ شركتى حقنده

زمان نك انقلابى سايه‌سنده روسيه ده هر يرده حكومت طرفندن فقرا منفعتى ايچون بوروچقه آقـچه بيروب تورو شركتلرى تأسيس ايديله باشلاغاچ بزده اتكامز حضرت ايله برلكده بيك بيوك اجتهاد ايدوب كندى ڨولصمز ايچون ۱۹۰۷ سنه‌ده شو مذكور شركتنى تأسيس ايده‌رگه موفق اولغان ايدوك شو شركتنى آچودن بزم مقصودمز اوچ تورلى نرسه‌ايدى.

برنچى فقرأى بيك فاحش فائض بيرودن قوتقارو ايدى.

۲نچى--آول خلقينه سهل طريق ايله آقچه بيروب‌تورو ايدى.

۳--نچى اوزلرى آقچه صالوب‌توروچيلرغه‌كوبره‌ك فائض بيروب آرتغراق فائده‌ابدرو ايدى. شو مذكور شركتنى تأسيس ايده‌رگه‌شرعا مساعده وارلغينه‌دليلمز كتب‌فقهيه‌ده مسطور (ولاربا بين المسلم والحربى فى دار الحرب) قاعده‌سى ايدى.وطنمز اولان روسيه نى دار حرب تختينه ادخال ايدوب شركتمزنك سرمايه سيده حكومت آقچه‌سى اولديغى ايچون موندای اشمز ده رباء تختينه داخل اولمى ديو اعتقاد ايده‌ايدك لكن ۲۶ نچى و۲۸ نچى (دين ومعيشت) مجله سنده وطنمز اولان روسيه‌نى دارحربدن استخراج ايديلوب يازلغان مقاله‌لر بزنى شبهه‌گه توشردى. ايمدى بن بو اش حقنده (دين ومعيشت) مجله‌سى واسطه‌سيله علماء كرا مه مراجعت ايدوب شو توبانده‌گى سؤال‌لرمنى يازامن!

۱ نچى--بزم شو مذكور شركتنى تأسيس ايدومز شرعا نچوك؟

۲ نچى--بز اهل اسلامى فائض بيروب آقچه آلورغه وفائض آلوب آقچه صالورغه واسطه اولدقمز ايچون جناب واجب الوجود حضرتى حضورنده مسئول اولمامز ميكان؟

۳ نچى-- فقرأنى ۴۰ بلكه ۵۰ قدر فائض بيرودن خلاص ايدوب يلغه ۱۲ فائض ايله گنه آقچه آلوب تورورغه ياردم ايدومز ايچون بو اش شرعا امور مستحسنه‌دن معدود اولور ميكان؟

امام ومدرس ميرزا عبدالله ص. لطيفى.

اداره

بو سؤاللرنك جوابنى علماً كرامه حواله ايله‌مز.

مظلومه‌لر حقنده.

من الله المسدور [illegible] دوام مجلة الدين والمعيشت مجله‌نكزنك ٤١ نچى نومرنك مكتوب ومسطوردركم مظلومه خاتونلرنى ظالم وفاسق زوجلرندين تفريق اوچون ضرورة اولغانلقدن اوشبو مجله ده اولان روايات‌لره بناءً تفريق ايدلگانده انشاأ الله عندالله آثم وعاصى اولماوى اميددر ولكن فى خصوص شخص دون شخص اولوى بعد التأمل ظاهر بولور.

بو روايتلرى واجدكا وهمده بو حادثه‌نى اظهار واشاعه واستفتا قيلغوچى محترم حضرتكه آفرين.

واقعا بو فتنه [illegible]كتمزنك اطراف شتى‌سنده شائعه اولوب علمأ كرام بونك علاجينه دوا تابماقدن عاجز. متحيرلردر.

حتى [illegible] عقدده نچه ونچه [illegible]روطنى جـزء هم [illegible]لماق فكرده علمأ [illegible]امزه [illegible] قيلنسده صغرى وكبرى غنه [illegible] قياس عقيم وبى نتيجه قا-

لدى بوندان صنکره نه اولور العلم عندالله.
ومع ذلك (الاحكام تتغير بتغير الازمان) ديلمش قضيه كورنماكن
در في الواقع بو نتيجه‌نك مصاديق ونظايرى ظهور
وبروزه كلديكى اولو الابصاره خفى وستير دگلدر.
ولكن (اذا تعارضت مفسدتان والضرران روعى اعظمهما
ضررا بارتكاب اخفهما) قاعده‌سينه بناءً بونده بر نوع
نظر حاجت اولسه كراك.

زوج ظالم وفاسق اولغانلقدن مرة‌نك زوجدن
كوراچك ضرور وجبرنى تحمل قيله آلماغانلقدن ما بين
ارنده فرقة وفسخ حاصل اولسه واقعا مرأه‌گه ضرر
دن خلاص ونجات من شر الناس اولاچاق.

ولكن بونى فكر ايدالم بونداق مظلومه خوا-
تين مابيننده بالاسى كوب خواتين بولور بعد الفر
قة وزوال النكاح خاتون بالالرينى زوج ظالمكا قالد
روب كتسه زوج ظالم مدمن الخمر اولغانلقدن بالا
لرينى تربيه قيله آلمايدر بلكه آنلرى اوروب صو
غوب آنلره انواع ضرر وجفانى ايرشدره‌در.

اگر مرأة متفرقة بالالرون اوزى ايلان آلوب
كيتسه تربيه‌دن عاجزه وياش خاتون اولوب صاحبة
الجمال هم اولسه بو خاتون صاحبة الاولاد اولغا-
نلقدن آنكا خاطب جديد هم موجود اولمسه اوشبو
دواعى‌نك وجودندن معاذ الله مرأة سفاح كبى افحش
وارذل حالكا وقوع وابتلاسى قريبدر.

لهذه الاسباب بونك نظيرى ايشدلمك بلكه كورلما
كده‌در. بس تفريق طلاق صريح ايلان اولماى بو
مذكور سبب ايلان فرقة صورتنده فقط بر ذات‌دن
ضرر وجفانى ازاله ايلاب ذوات كثيره‌نى بلكه صبيا
ننى ضرر ومشقتكا ايصال وادخال اولماس ميكان
بس مرأة‌گه صبر ايلان نصيحت‌دن غير علاج يوق (ومن
صبرت على سؤ خلق زوجها اعطاها الله تعالى مثل ثواب
آسية امرأة فرعون) الحديث. بو فتنهٔ شايعه حقنده هر
علمامزه نكر لازمدر وديگر اينكه زوجه بر غرض
فاسد اوچون زوجدن فرقتنى طالبه اولوب زوجى‌نك
ظالم وجافى اولماقينه شاهد زورلر اقامة ايلاب مرأة ظالمه
اولسه بو فتنه‌نك شيوع وذيوعى محمل (من سن سنة
سيئة فله وزرها) الى آخر الحديث تحتنه داخل اولنما-
سون والله تعالى اعلم مما هو خير لمصالح عباده.

ابو الفاروق محمد الشاكر.

ردالانقلابيون

سورهٔ انبيادن (لا يسئل عما يفعل وهم يسئلون)
بيورمش ايكان «لا يسئل» نى «يسئل» اوقرغه بزيم
اقتدارمز يوق. بز الله رب العالمين‌نك رذيل قول
لرى نه استسه شونى قيلور كندسى اختيارلى بزده
نه استسه شونى بيورور بزه علتسى سببى لازم دگل.
اگر بزه لازم وضرور بولغان بولسه ايدى جناب
رب العالمين كندسى هر برسى نك اسباب ظاهرى
لرين بيان قيلغان بولور ايدى! همده رسول الله بنان
قيلغان بولور ايدى! رسول الله غه (فاستقم كما امرت)
خطاب ربانيسى وارد بولماس ايدى! يعنى سين نى
برله بيورلدك قيليوگده بول باشقه سنه قارشمه ديگان
سوز بولادر. همده جناب رب العالمين سزنك بويله
سببن علتسون ازلاى باشلوگزى علم ازليى برلن
بلوب يونارىده‌ڨى (لا يسئل عما يفعل وهم يسئلون) آية
كريمه‌سون تنزيل بيورمش. يعنى سزنك بنم امر نهى
منك نه سببه مبنى ايدكن بيلوده اشگز بولماسون بن
فاعل مختارمن تلاگانمنى قوشارمن تلاگانمدن طيارمن
سز كندلرگز قيلو قيلماوده مسئولسز ديگان معناده
بولادر. لكن بز بونى برده بلمى كانه بز هر وقتده
موافق عقل بولغان فايدالى اشلارنى گنه اشلپمز ديو
كندلرمزنك بويله قيلغاى اشلريمزنى چيتدن سرابنى
صوظن قيلغان كشى كبى ايتوب اشلاب صوگره محروم
بولومز مولى سبحانه وتعالى‌نك سورهٔ نورده (والذين
كفروا اعمالهم كسراب بقيعة يحسبه الظمأن ماء) آية
جليله‌سندن بيك آچق بلنه‌در. اللهم احفظنا يارب. بزم

بو فرقه‌لرمز آراسنده بعضی لرمز بار. اگر احکام
شرعیه عملیه عقل توگل نقلی. دیساڭ توبه، ایتورگا
سویلرگا برده اوری بولماغان: اگر نقلی بولسه عقل
نك برده دخلی بولماسقه کیره‌کده صبی‌غه‌ده مجنونگاده
فرض واجب حرمة کراهة مترتب بولسه کره‌ك عقلی
بولماغانغه کوره آنلر مکلف توگل دیب مناط تکلیفنی بونك
کیتروب قستره‌در. بلوب قیلو معناسنده بزده عقلی
دیمز. اگر آنلرنك‌ده عقلی دیولری بو معنا برله بو
لسه بارمزده کوبدنده صبی زمانمزدن صبی مجنون
نیك مکلف توگل؟ قیلرغه ادراکی کامل بولمادقندن.
بو قدرسنده برده سوز یوق. بو بیچاره کندسینك بر
نچه شوری کبی‌اره ایار وبره‌ك سویلمك بولغان. عقلی
غه جهلی‌نی معارض کیترگانده اگر دین اسلام عقلی بو
لماسه جهلی بواوی لازم بوله دیگان. باشده بوکشینی
سوزلری یخشی‌غنه شوماغنه چقعالاب بارغاچ یخشی
عالم کشی بولورغه کیرك. همده اصول فقهیه‌نیده‌کور
گان آدم بولورغه کیره‌ك دیب اویلاغان ایدم. بوسو
زینه کاوب یتکاچ حتی عقلی‌نك عندالفقها مقابلنك بلمی:
عقلی‌نك ضدی جهلی دیگان سوزندن قطع امید قیلدم
قرداشم بو قدرسنده ادراك قیله تورغان علمنك بولما
غاچ بو توغریده سوز سویلاشرگه کرشرگه تیوش
عقلی‌نك مقابلی نقلی: بزیم آزاده سوزلرمز شول تو
غریده! بز ایته‌مز احکام شرعیهٔ نقلی دیمز معناسی
وجوب حرمة نقلگا توقف قیله. اگر شارع بر شیء
برله امر قیلسه بونی ولو عقلمز ادراك قیلماسه‌ده
حسنون یا قبحون عقلمز برله حکم ایته آلماساقده تعبداً
بونی حسن دیه قیله‌مز اگر بر نرسه‌دن نهی قیلسه‌ دولو
بونك قبحون عقلمز ادراك قیلماسه‌ده تعبداً شارع
البتة بر قبحی بوله‌ی نهی قیلماس دیب طیله‌مز. منه
نقلی‌نك معناسی شوشی اگر عقلی بولسه یا معتزله
مذهبنچه عقلی دیرسز بر وقتده هر نرسه‌نك حسن
وقبحنه عقل حاکم بوله‌درده مأمورات شرعیه‌لرده
اگر عقل حسن طابسه بونی قیله والا یوق منهیات

شرعیه‌لرده‌ده اگر عقل قبیح طابسه قویا والایوق
منه بوسی معتزله مذهبی بوله‌در. شافعی مذهبنده
ده احکام شرعیه عقلی آنلرچه یعنی بولغان قدر
عقلمز برله فکرله‌ب قاریمز اگر مأموربه بولغان
نرسه‌ده حسن طابساق نور اوستنه نور بولوب بونی
قیله‌مز، اگر حسن طابماساق یعنی عقلمز ادراك
قیلماسه جناب شارع حسن بولماسه امر قیلماس دیب
تعبداً قیله‌مز. اگر منهی عنه بولغان نرسه‌ده‌ده
بولغان قدر قبحون عقلمز برله قاریمز اگر
قبحون طابساق قوة اوستنه قوة بولوب ترك قیله‌مز
اگر قبحن تابماساق عقلمز ادراك قیلماسه شارع
قبحی بولماسه نهی قیلماس ایدی دیب تعبداً قیله‌مز.
دیلر. منه عندالشافعی عقلی بولماقی شوشی طریقه
بولدی حنفیه قاشنده عقلی توگل‌نك معناسی کره‌ك
عقل برله حسنی قبحی مدرك بولنسون کره‌ک بو
لنماسون تعبدا عمل. منه ایندی سز قای معنا برله
عقلی دیسز سز شونی یازارغه کیره‌ک. یوقسه مناط
تکلیف بولغان عقل مونده مراد توگل. بو قدرسنده
یعنی احکام شرعیه‌لر برلن مکلف بولوغه عقل شرط
بوسی باشقه. سوزگزنی آچق سویله‌گز نیك قویرقنی
ثای تگنده ئلی مونده صاله‌سز دین اسلام‌نك نقلی
بولویندن «مجنونلره نادانلره منسوب بولغان دین»
معناسی قایدن چغه‌در؟ کندك: عقل‌نك ضدی نقل تو
گل بلکه جهل دیگانسن. درست اصول فقهیه دن
خبردار بولمغان کشیگا شولای. لکن ما نحن فیه‌مز
اصول فقهیه دة بولغان عقلی برله نقلی‌ده. یوقسه
سزنڭ صوڭغی سوزگز: «اسلام دینی عقلی» دیگان
سوزمدن مرادم‌ده نقلگا ضدیت ایله دگل بلکه
عقلگا مطابقت حکمت وحفظ صحتکا موافقة معناسیله
در. دیگان سوزنك شافعی مذهبنی ایتوگنی بلدره
در. اگر عقل برله برده حسن یا قبحن ادراك
قیلمغانده‌ده احکام شرعیه برله مؤتمر بولاچاقسن یا؟
البتة بولاچاقسن بو وقتده هنوز نقلی دیگان سوزنك

بولدی. شونك ایچون شافعی برله حنفی آراسنده نزاع نزاع لفظیغنه دیگانلر. ایندی شولای بولغاچ احكام شرعیه نقلی دیبكنه هر برمز بر توسلی ایتساك بولماس ایدیمی؟ شافعی برله حنفی آراسنده برده كوساك كوتارشرلك اش یوق سزنك عقلی دیوگز دن آدملر نقلیگه ضدیت برله بولغان عقلینی آلالر چونكه حاضرگی انقلابیونلرنك عمللری شونی كوستره بیت. منه تركی خطبهلر حقنده رفع حجاب حقنده، سبیل الله عهونه كرهدیبز كاتلرنی برمصرف نك تملیكندن باشقه جمعیة خیریه صاندقلرینه بطریق الاباحة صالوده بو كبی نی قدر مسئلهلرده عقللری برله حكم ایتوب شارع امرندن چقدیلر. یوقسه هر عملنی قیلغانده بلوب قیلونی همده بولغان قدر حسنون فكرلب قیلونك علی الكمال عمل بولویده برده شك وشبهه یوق بیت! ذاتا سكا معارضة یازغان حضرتده سزنك: دین اسلام عقلی دیگان سوزگزی باشقهلردن آڭلاوی برلن نقلگا ضدیت معناسی برله دیب آڭلاب معارضه قیلغان. یوقسه سن اگرده كندكنك شافعی مذهبنچه ایدكگنی بلدركان بولسه ایدڭ برده معارضه قیلمغان بولور ایدی. یوقاریدهراق دخی ایتكا نسن: برنك، اعتقاد وعبادتلرمزنك اللهغه نی مناسبتی بار دیب. بو سوزنی ظن ایدارسم كندكده آڭلامغا نسن بولورغه اوخشای! یوقسه جناب رب العالمین كندسی عبادة برله بندهلرن امر بولسونده همده كندسی (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) دیوب تورسوند. همده (فاستقم كما امرت) دیوب هر دائم هر وقتده عبادة برله امر قیلوب تورسونك اللهغه نی مناسبتی بار؟ دیو تفوهك بیك اولقدر اورنده توگل! فكرلساڭ كندكڭ سیزارسن. بندهسی عبادة برله بیورسونده كندسینك برده مناسبتی بولماسون! بو عبادة كم ایچون؟ البتة مولی سبحانه وتعالی ایچون. شولای بولغاچ بوندهغی مناسبتنی تفصیللهبرهك بیرساڭ صبیده بلور.

خیر! سنڭ اسلام دینی عقلی. دیگان سوزگده برده فكرگه كلرلك بولماغان یعنی عقللی آدملره مخصوص بولغان دین دیگان سوزك كبی اللهغه نی مناسبتی بار دیگان سوزگده بر یاشل مطالعه برله ایتولگان بولسه بونده سوز سویلرگه اورنی یوق آڭلارلق سوزنی آڭلاب بولا! لكن بویله معمالی سوزلری كم آڭلاسون؟ یوقسه هر كم حتی بیك نادانلرده بلهلركه بزیم اعتقاد وعبادتلرمزنك اللهغه مناسبتی علی الكمال ایدكی. بویله مغالطهلر اولور می؟ سوزگری بوندای مقاملرده معماسز آچق هر كم آڭلاراق یازارغه تیوش ایدی، اگر باشده اوق: بزیم عبادتلرمزنی الله تعالی قیلمی بز قیلهمز دیگان بولساڭ سوزنی براوده صوزماس ایدی. چونكه بزه مولی سبحانه وتعالی اختیار جزئی بیرگان شول اختیار جزئیمز موجبی بز قیلهمز شول اختیار جزئیمز سایهسنده مثاب هم معاقب بولامز. ولودر حقیقة بزیم افعال واعماللرمزنی جناب مولی سبحانه وتعالی كندسی خلق قیلسهده. بوڭا مولی سبحانه وتعالینك (والله خلقكم وما تعلمون) آیة كریمهسی حجۀ قطعیه بولهدر. برده سوز اوزایتاچق بولمغان اورنده سوز اوزایتورغه سبب یاصیمز سز اراده قیلغان معناسی برله هر كم عقلی دیلر. بونده هر كم متفق كلام واختلاف اصول وفقنچه دین اسلام عقلیمی نقلیمی؟ شونده سوز اگر باشقهلرگزده شول سزنك كبی عقلی نك معناسی: بو دین برله عقل ایاسی مكلف دیگان معنا برله ایتسهلر بیك یخشی! برده سوز یوق. لكن آلای دیمیلر شول! آنلرنك سوزلری؛ بزه باشقه كشی لرگه ایاروب مذهب دیگان بولوب ماتاشو برده كیراكمی. اوزمز قرآن حدیثدن عقلمز فكرمز قبول ایتكابون آلوب شریعة توزورگه كیرهك دیلر شول! شوڭا علما دینلرنك یوراكلری اوت قابنوب یا هو سزنی سویلیسز؟ مجرد عقلگز برل نصل دین یاصاماق بولاسز! بزیم مجتهدین اسلافلرمز كامل اجتهادلری ایلان قرآن حدیث موجبی احكام شرعیهلرنی آچق بیان قیلغانلر دین اسلام مجردعقلی گنه توگل بیت! دیلر. قردشم سز بلكه عالمده كشیسزدر. بن سنی برده بو كونگه قدر ایشتدكم كوردكم یوق ایدی. اگر عالم بولساك علمك برله عامل بولورغه كرك. درست هر عملنی عقل برلن بلوب لذتن آڭلاب قیلرغه كرك. الله تعالینك تعقل تفكر آیتلرندهده شول طریقه تعقل وشول طریقه

تفکر مراد. یوقسه عقلگز برله فکرگز برله کنگز بر دین یاصاگز دیگان سوز توگل. اللهم اهدنا الی صراطك المستقیم. آخری وار. ف. سیمانی.

ایفاٴوعد یاخود موسی‌غه ردیه

موسی بیگییف نك بك بیوك بر دعوا ایله اثباتینی اوستونه آلدیغی نجات عمومی یعنی (مشرك، مجوس، دهری وکافرلرنك کافه‌سینك جهنم عذابندن مڭگوگه قوتولولری) مسئله‌سی توغرسنده (رحمت الهیه‌نك عمومیتی حقنده براهینم) عنوانیله ۲٤نچی نومیر شوراده یازدیغی براهیننی توغریسنی ایتکانده عصر نبوتدن باشلاب اوشبو کونگه قدر کیلگان علمالر حقنده تورلی‌یاق برلن افترا وسوگیش وآنلرنی تحقیردن عبارة بر نیچه قوری دعوالرینی اوقوب تأسفلرمزی یاشره آلمدق.

بز آنك طاغلر کوتارمازلك بو دعواسینه کوره اول دعوانی اثبات ایدر ایچون کیتورگان دلیللرینکده ولو بادی نظرده‌غه اولسون دعواسی نسبتنك نیق وطازه بوله‌چغینی کوته ایدك. وعدینه کوره دلیللرینه ایارتوب یازه‌چق سوزلرینکده علمی وادبی بوله‌چغینی امید ایته ایدك. لکن مع التاسف آنك ۲۴نچی (شورا)ده دلیل مقامنده یازدیغی سوزلرینك پك سطحی وپکده صای فکر ایله یازلدیغندن قطع نظر ایله اول سوزلردن دلیل اسمی ویرورلك بر مفهوم محصل چیقارمق مشکلدر. دلیللرینه ایارتوب یازدیغی سوزلریده سوگیش سوپرونتیسندن عبارة اولدیغندن اول سوزلرگه علمی وادبی نامنی ویرمگه‌ده پك بیوك ادبسزلك ونهایت درجه‌ده تربیه‌سزلك لازمدر.

باقگز محترم اوقوچیلر! موسی بیگییف ۲٤ نچی نومیر شوراده یازغان مقاله‌سنده، اسلامیتی بری ازلیت دیگری ابدیت نامیله ایکی طرفه بولوب (ان الذین کفروا من اهل الکتاب والمشرکین فی نار جهنم خالدین فیها اولئك هم شر البریه) کبی قرآن کریمده نیچه، ونیچه اورنلرده کلمش آیات قرآنیه‌گه ایمان ایتمی اعتقاد باغلای جمله‌سینه انکار ایدرك اسلامیت ازلیت طرفنده ملتلرك هیچ برینی قبلاده فعلاده تحقیر ایتمیور ایدی.) دیه‌در.

شونك ایله برابر مڭ اوچیوز بو قدر سنه‌لر بوینچه علی التعاقب کلمش اهل اسلامی خصوصا آنلر آراسنك قوهٔ علمیه‌لری ایله ممتاز اولان ارباب عمایمی سوگوب صایدقدن وآنلره بر نچه تورلی افترا وبهتانلری آتدقدنصکره اسلامیتك ابدیت طرفنده‌ده براز سوزلر سویلرگه شروع ایدوب ابدیتی تعریف وآنك پك کیك واکا نسبتله عمر دنیانك پك حقیر ایدکنی وانسانلرك دنیاده کوب مشقتلر کوردکلرینی بیان ایدرك بعده شو:

برلمحه کبی اولان عمرلرنده خالص راحت یوزی کورمامش مسکین انسانلر، ریاضی مقدارلرك هیچ بریله تحدید قیلنه‌ماز ابدیت طرفنده نه قدر قاسی اولور ایسه‌ده هیچ بر انسانك قلبی تصورینه طاقت قیلاماز درجه‌ده دهشتلی عذابله مؤبد صورتك معذب اوله‌چقلر ایسه یا او وقت غفور مطلق ارحم الراحمین الله رب العالمین حضرتلرینك رحمت مطلقه‌سیله مغفرت عمومیه‌سی نره‌یه کتمش اولور؟ یا اگر برلمحه کبی اولان مدتده‌گنه راحت ایدوبده ملیارد ملیارد عصورلرده دهشتلی صورتك عذاب ایدن ذات، ارحم یا رحیم اوله بیلورمی؟ اویله ذاتك انتقامی، غضبی قیاس قبول ایتماز درجه‌ده مغفرتندن، رحمتندن دها زیاده اولمازمی؟ ....) سؤاللرینی کیتوروب اولگی سؤالیله، اوزینك خصملرینی، آغزلرینی قولاقلرینه قدر ییروب کولرگه مجبور ایته‌در. رحمة مطلقه مغفرت عمومیه حقنده برهان اقامة قیله تورغان بر ذاتنك اقامة برهان اثناسنده عین مدعاسی اولوبده اثبات قیلنمغان (رحمة مطلقه ومغفرت عمومیه)نك نره‌یه کتمش اولدیغنی صورامقی البتة جالب ضحك وقهقهه‌در. آنك جوابی „سن ایتکان معنا ایله رحمت مطلقه ومغفرت عمومیه یوقدر. یوق نرسه‌نی قایده کیتدی دیه صورالورمی؟" دیه‌بر استفهام توبیخیدر.

فقط لطفا وتنزلا بو سؤاللرگه جواب بیرونی مراد ایتکان کشیگه چیتکه چغارغه بر لزوم واحتیاج یوقدر. موسی نك شو سؤاللردن بر صحیفه یارم

توبانده معری بیتلرندن صوڭغنه یازدیغی سوزلرینی نقل ایتمك کافیدر.

باقڭز موسی معری بیتلرندن صوڭ نه یازەدر.

(شو ایکی بیتی معنیسیله ملاحظه ایدن هر بر عاقل، اوزینڭ غایت جزئی طاعتاری ایچون مؤبد صورتده جنات عالیه ایجاب ایتمکدن گنەدگل، حتی طلب ایتمکدن بیله اوتانور. بز عقل صریحڭ ارشادیله مهتدی اولور ایسەك آڭلارز: بزه دنیاده نصیب قیلنمش هر بر لقمه هر بر شربه بیوك بر فضل الهیدر. بزم وجودمزده، بزم حیاتمزده، بزم طاعتلرمزده همەسی بزه خدای طرفندن بذل اولنمش بیوك نعمتلردر. (محترم اوقوچیلر دقتله اوقڭز) بیڭ دگل ملیون قصوری وار طاعتلرمز مقابلنده الله رب العالمین حضرتلرینه جنات عالیه ایجاب ایتمك، بیوك حماقت اولماز ایسه، البتة خدانك الطاف غیر متناهیەسینه، محدود دگل کرمنه اعتماد ایتمك سببیله انسانك قلبنه استیلا ایتمش بیوك بر مغروریتدر.)

اشبو سوزلرنی یازغان موسی، مؤمن وموحد بولغان انسانلرنك ایمانلرینگده وبر لقمه ایکمك، بر ایچم صودن باشلاغان نعمتلرینگده ولو بیڭ دگل ملیون قصورلر ایله اولسون قیلمش اولدیقلری طاعتلرینگده الطاف الهیه وفضایل سبحانیەدن ایدکلرینه کامل اشانەدر. وبو برسی اوستونه برسی ییغلمش تویالمش، حدوحسابی یوق مادی ومعنوی نعمتلرڭ شکرانەسنی اداقیلوغه هیچ بر مؤمن وموحدنك قدرتی یوقلغینیده اقرار واعتراف ایتەدر.

وبناء علیه مؤمن وموحد بولغان انسانلرنك، کینه شول نعمت الهیەدن بولوب حساب ایدلگان ایمانلری ایله ملیون قصورلی طاعتلرینه قارشو خداغه جنات عالیه ایجاب وحتی خدادن جنات عالیه طلب ایتمکلرینڭ بیوك بر حماقة یاخود انسانك قلبنه استیلا ایتمش بیوك بر مغروریت اولدیغنی جدی بر اذعان وچین بر اشانچ ایله بیان ایتەدر.

موسی بو اقرار واعتراف واشانچ واذعانلرینی، مجرد معری بیتلرینه اشانوبقنه سویلاسەده بوسوزلرینك اصل توبنی، معریدن اوّل معرینی خلق ایتمش الله تعالی حضرتلری قرآن کریمده سورهٔ حجرات اخیرنده (قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان هداکم للایمان) تعلیمات جلیلهٔ صمدانیەسیله بیان ایتمشدر.

فقط موسی بو سوزلرینی نی نرسەگه اشانوب سویلسەده سویلاسون لکن چین کوڭلندن واعتمادلی فکرندن سویلمشدر.

شولای بولغاچ انسان مؤمن و موحد اولغاندن صوڭده، اوزینه ویرلمش نعم الهیەگه قارشو همان قصور همان کمچیلکده اولدیغندن؛ ملیاردلر ایله صانالمقده اولان انسانلرنك ملیارد ملیاردلر ایلەده صانالوب بتماز لك تقصیرات وکمچیلکلرینی کیچمك ویومق ایچونده پك کیڭ رحمتلر، حد وحسابی یوق کرملرنڭ کرك ایدیکینی موسی اوزینك خاطرینه کتوررگه تیوشلی ایدی. بناء علیه اوزینڭ بو سؤاللرینەده اورن یوقلغینی بیلورگه تیوشلی ایدی. لکن موسینك بیلورگه تیوشلی نرسەلرنڭ کوبسنی بیلمدیگی وبعضسینیده بیلەسی کلمدیگی بو مسئله قوزغالغاندنبرلی میدانغه چقوب کیلەدر.

موسینك اوز سؤاللرینه شو اوز سوزلری اوز اعترافلری اوز اشانچلری شافی وافی وکافی جواب اینسەده بز دخیده آچقراق روشده، مثاللر کورساتوب باشقەتورلیده جواب بیروب کیتونی مناسب کوردك، شویلەکه: الله تعالی حضرتلری بتون دنیا عالمنی یاقترتو ایچون (قویاش) دیگان بر نورلی مخلوقنی ایجاد ایتدی.

بتون اهل دنیا شول قویاشنڭ نورندن فایدەلنمقدەلردر. لکن بتون دنیا خلقی فایدەلنوب تورغانده خفافیش (یارقناطلر) شول قویاشنك نورندن قاچوب ئالهنیندای ظلماتلر ایزلب چقورلر قازوب شو ظلمات شو چقورلره کرمکدەلردر. بو ظلمات وچقورلر ایسه یارقناطلرغه قویاش نورینك وصولندن ما نعلردر.

مونه شول قویاش شیکللوك، الله تعالی حضرتی، مفخر موجودات محمد علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینی بتون عالمه رحمت اولەرق کوندردیگنی (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) خطاب جلیلی ایله تبشیر ایتدی. دیمککه الله تعالی حضرتلری قویاش نوریله بتون دنیانی قابلاب آلدیغی کبی، رحمت الهیه

سیله‌ده بتون عالمی قابلاب آلغان بوله‌در.

محترم اوقوچیلر بو یرده موسی کبی آشغوب
کیتوب آبنوب یغلماکز. یاخود توب توغری موسی
نك توبی تیشوك (نجات عمومی) پراخودینه اولتو
روب، ساحلی یوق دهشتلی بحر محیطلره کیتوب
بارماکز. هلاك اولورسیکز. محاکمه‌نی بغایت تأنی
وآقرونلق ایله اجرا ایتملی‌در. «الله تعالی رحمت
الهیه‌سیله بتون عالمی قابلاب آلغان بوله‌در» دیمك
نك معناسی نه‌در؟ شونی وبالخاصه شونی بیك یخشی
آکلاملیدر. آنك معناسی موسی ایتکانچه رحمة الهیه
دن اوزلری قاچقان مشرك مجوسن دهری وسائر
کفارلرنیده شو مشرك مجوسی دهری وکافر اولد
قاری حالده ایچینه آلا ومکگوالککه جهنم عذابندن
نجات ویره دیمك دگلدر.

بلکه آنك معناسی: رحمة الهیه اوزینی قبول
ایتوچیلرنی ایچینه آلا وآکا اوتدن نجات ویره دیمکدر.
اما رحمة الهیه‌نی قبول ایتی آندن قاچوچیلرنی ایچینه
آله آلمیدر. آنلرنی ایچینه آله آلمدیغی رحمة الهیه ـ
نك طارلغندن اولماینچه بلکه بیك کیك اولوبده شول
کیك رحمتدن شرك چقورلرینه کفر ظلماتلرینه کروب
قاچوب قالولرندندر. عصر نبویدن شوشی کونگه قدر
کیلگان (رحمة الهیه آخرتده یالکز مؤمنلره ایرشدر.
کافرلره) اعتقادی عموم اهل اسلام اعتقادی‌در. بونـ
نکده معناسی: او رحمة الهیه‌نی یالکز مؤمنلر قبول
ایتدیلرده نجات طابدیلر. کافرلر ایسه بو رحمة الهیه‌نی
قبول ایتمدیلر نجاتده مستحق اولمدیلر دیمکدر.

بونی آکلاتمق ایچون یوقارده بیان ایتدیکمز
مالی خاطرگه کیترو کافیدر. الله تعالی قویاشنی بتون
دنیا خلقینه یاقتیلق برو ایچون خلق ایتدی. فقط یار
قناطلر بو عمومی یاقتیلقدن ابا ایتدیلر. ظلماتلره
چقورلره قاچدیلر. شولایوق الله تعالی محمد علیه السلا
می بتون عالمه رحمت عمومیه اوله‌رق یباردی. فقط
حقیقی یارقناط اولان کافرلر؛ بو عمومی رحمتدن ابا
ایتدیلر. کفر ظلماتنه شرك چقورلرینه کروب
قاچدیلر.

ظلماتلر چقورلر یارقناطلره قویاش یاقتیسینك
وصولندن مانع اولدقلری کبی شرك چقورلری کفری

ظلماتلریده رحمت الهیه‌نك کافرلره وصولندن مانعلر
در. بناء علیه موسی‌نك (کافرلر حد وحسابی یوق
زمانلرده عذاب قیلونه چق بواسه‌لر رحمت مطلقه
مغفرت عمومیه نره‌یه کتمش اولور؟) سؤالی بعینه
بتون دنیا عمرنچه یارقناطلر قویاش یوزی کورمسه
لر یاقتیلقدن استفاده ایتمسه‌لر قویاشنك یاقتیلغی نره
یه کتمش اولور؟ سؤالی کبی بك معناسز بر سؤال
اولوب قاله‌در.

شولایوق (دهشتلی صورتده کفارلرنی عذاب قیلو
چی ذات ارحم یا رحیم اوله بیلورمی؟) سؤالیده دنیا
عمرنچه یارقناطلرغه یاقتیلغنی کورستمکان قویاش یا ـ
قتی اوله بیلورمی؟ سوالی کبی مجنونلرگه لایق بر
سوال اولور قالور.

ایندی راوبله ذاتك انتقامی غضبی قیاس قبول ایتماز
درجه‌ده مغفرتندن رحمتندن دها زیاده اولمازمی؟
سوالیده؛ یارقناطلرغه اوز یاقتیلغنی توشورمکان قو
یاشنك قارانغیلغی یاقتیلغینه قیاس قبول ایتماز درجه
ده زیاده اولمازمی؟ سوالی کبی مجنونانه بر تعرض
جاهلانه بر تربیه‌سزلك لاابالیانه بر ادبسزلك اولمقله
غافل اولان بر کیمسه شبهه ایدرمی؟

موسی بر یارم صحیفه شورانی بر طاقم سوگیشلر
واهل کلامی تحقیرلر وهیچ لزومسز واق سوزلر ایله
قارالغاندنصوك بیوك بر مغروریتله (اهل کلام خلف
ایتمکله عفو ایتمکی همده تجاوز ایتمکله یالان سویله ـ
مکی فرق ایده بیلمسه‌لر ایدی، حدودی یوق بیوك
زلتلره مرتکب اولمازلر ایدی. خلف ایتمك عقلاده شر
عاده مذموم ایسه‌ده لکن عفو ایتمك مکارم اخلاقك
ایك بیوکارندندر: یالان سویلمك اك بیوك عیبدر
لکن مؤاخذه ایدرم سوزندن تجاوز ایتمك اك بیوك
بر کرمدر.) دیه اهل کلامك بك تیران فکر ایله بیان
ایتدکلری جواهر حقایقی آکلامدیغینی میدانه
چغاره‌در.

اهل کلام! علیهم رحمة الانام حضراتی: خلف ایتمکله
عفو ایتمکی، همده تجاوز ایتمکله یالان سویله‌مکی بك
زیاده دقتله فرق ایتدیلر. آنلرك شو فرقلرینی
آکلاتوغه مقدمه اوله‌رق شو بر نتیجه جمله‌مزنیده
یازوب کیته‌یك: الله تعالی حضرتی بر لمحه قدر بو

لغان عمر انسانی ایچنده، انسانلرغه اوزینك وحدا نیتنده، ایمان کیترو ایله امر ایتدی. شولقدر آز بر لمحه ایچنده ولو بر کنه مرتبه اولسون لا اله الا الله دیدیکی حالده وشویله ایمان ایتدیکی حالده دنیادن مفارقة ایدوچیلرکه ابد الابدین جنته (وعد ایتدی.

وشـولقدر از بر لمحه ایچنده وحدت الیهه که انکار ایدوچیلرگه یاخود اقرار ایدوب ده دنیادن مفارقة حالنده انکار ایدوچیلرگه ابد الابدین عذابلر ایله وعیدلر بیان ایتدی فعلی هذا بر فرقه خلق ابد الابدین عذابدن قورقوب جنة نیده امید ایدوب وحدت الهیه ایله اقرار ایتمشلر. وبر طاقم خلقلر ده وحدت الهیه ایـله اقرار قیـلو بر یاقده تورسون اقرار قیلوچیلرنی اذا وجفا قیلوب انکار ایتدرر که سعی واجتهاد ایتمشلردر.

ایندی اشلر موسی ایتکانچه بولسه بو ایکی فرقه ایکسیده نجات عمومی گه داخل بوله جقلردر. فقط بو اشلر ابو جهل وفرعون کبیلره بك خوش وبك طانسق وبك بیوك بر کرم بولسه ده حضرت عمر رضی الله عنه کبی دنیاده وقتده قران کریمده گی وعید ایلرندن قورقوب، ایمان کیترو چیلرگه ظلم اولمقده شبهه یوقدر. زیرا هیچ بولمی تورغان مخلد مؤبد عذاب ایله (*) الله تعالینك قورقتوی، خاشا یالغانچیلق ایله بو بیچاره مؤمنلر حقنه تجاوز ایدکنه عقل صحیح هیـچ بر تردد وشبهه ایتماز. مونه ایندی اهل کلامنك خلف ایتـکله عفو ایتمکنی تجاوز ایتمکله یالان سویلمکی بك دقتـله فرق ایتدکلرینی موسی ده کوردی. لـکن نه چاره: قاباق باشنه توشوب یار اغاچقنه آکلادی.

موسی نك فتوحات مکیه دن کتوردیکی عباره ده ابن عربی حضرتلرینك عرب شعری ایله استشهادی اهل کلام مسلـکنه قادح توگلدر. واشبو بر کمسه که یاخود حسب المسلک غیر مختلف بر جماعه که ایدـ لمش وعدو وعید حقنده سویلنمشدر. اما الله تعالی نك وعدو وعیدی مختلف المسـلك اولان جماعه لره اولدیغندن بر فرقه گه وعیدی دیکر فرقه یه عـین وعد بولوب قالهدر. مثلا کفاره عذاب ایله وعیدی مؤمنینه دشمانلرندن انتقام ایله وعد اوله رق واقع اولمقده در.

* بولمی تورغان مخلد مؤبد عذاب موسی اعتقادینه‌غنه کوره در.

شولایوق یحی بن معاذ حضرتلرندن نقل ایتمش اولدیغی عباره ده (ففعلو) گه (فان شأعفی. وانشاء اخذ) مترتب اولمشدر. اما (ففعلو) اورننده (فبعض فعلوا وبعض لم یفعلوا) بولسه ایدی اول وقت (فانشأ عفی وانشاء اخذ) جزاسی ترتب ایتماز ایدی. بلکه (فاخذ للبعض الذین فعلوا ا صونا لعرض الذیـن لم یفعلوا) جزاسی ترتب ایدر ایدی. بو ایسه عقول سلیمه اربابنه خفی دگلدر.

موسی نك مغرور یتله (اهل کلامنك دلیللرینی جرح مقامنده یالـگز شو قدرله اکتفا ایدرم (سوزنده بر مضحکه درکه کولمگان کشینك آغزی قیشایور. اهل کلام سوزلرینی اکیتلو جرح ایته آلمیلر آنلرنی جرح ایتمك ایچون (البتته شویله ایدرم البتته بویله اعتقاد ایدرم) دعوالری فایده ایتمیدر آڭا بیك قوتلی دلیللر کیره‌ك. شفالی ایتلر نیده نه وقـت یازار کوتـوب قالدق. شاید برنچی نومر شورادن قالماز.

امام زاهدالله کشایف،

امام کشاف الدین حبیبواللین.

امام عبدالعزیز عبدالـکریمف.

امام اسحاق ادلـکرایف.

امام نعمت الله تیموشف.

امام عبدالقوی عین الدینف.

امام محمدولی حسینف.

امام زاهدالله بن ملا احمدجان آزاماطف.

محرر مجله فیض خان داودف.

اداره

اوشبو مقالهٔ مشترکه موسی نك یازدقلرینی اساـ سی نیکزی ایله ابطال قیلو ده کافی ووافی اولدیغندن اداره اوزینه مخصوص ردیه ایله شغل لنونی موافق کورمدی. وکورمیه جکدر. بناءً علیه ۴٦ نچی نومـر مجله مزده وعد ایتدیکمز ردیه لری اورنبورغ حضر تلرینه اشتراك ایله گنه ایفا ایده جکمز. فـقط اداره موسی نك نجات عمومیتینه تمام معناسیله خلاف بولغان آیات قرانیه لردن سورهٔ مؤمنون آخرینی ترجـمه قیلوب اشبو یرگه درج ایدونی مناسب کوردی. آیات قرانیه شودر:

بسم الله الرحمن الرحیم

فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون* فمن ثقلت موازینه فاولئك هم المفلحون* ومن خفت موازینه فاولئك الذین خسروا انفسهم فی جهنم خالدون* تلفح وجوههم النار وهم فیها کالحون* الم تکن ایاتی تتلی علیکم فکنتم بها تکذبون* قالوا ربنا غلبت علینا شقوتنا وکنا قوما ضالین* ربنا اخرجنا منها فان عدنا فانا ظالمون* قال اخسئوا فیها ولا تکلمون* انه کان فریق من عبادی یقولون ربنا امنا فاغفرلنا وارحمنا وانت خیر الراحمین* فاتخذتموهم سخریا حتی انسوکم ذکری وکنتم منهم تضحکون* انی جزیتهم الیوم بما صبروا انهم هم الفائزون* قال کم لبثتم فی الارض عدد سنین* قالوا لبثنا یوما او بعض یوم فاسئل العادین* قال ان لبثتم الا قلیلا لو انکم کنتم تعلمون* افحسبتم انما خلقناکم عبثا وانکم الینا لا ترجعون* فتعالی الله الملك الحق لا اله الا هو رب العرش العظیم* ومن یدع مع الله الها اخر لا برهان له به فانما حسابه عند ربه انه لا یفلح الکافرون* وقل رب اغفر وارحم وانت خیر الراحمین*

ترجمه سی

نیوقت قیامت قوپاره چق صورار اولسه اول کونده نسبلر کیسیلور. وهیچ کم بری دیکریله حاللرینی صوراشه آلمازلر. اوکونده کمنك عمل اولچاوی آغر کیلسه اول کشی هیچ قایغوسز فلاح ونجاتقه ایریشور. وکمنك عمل اولچاوی جیکل کیلسه اول کشیلر اوز نفسلرینه ضرر وزیان ایتدکلرینه کوره آنلر جهنم عذابنده منکو قالورلر. آنلرنك اوستکی ایرنلری توبه لرینه، آستقی ایرنلری کندکلرینه ایرشدیکی حالده آنلرنك یوزلری جهنم اوتیله یاندقده اولور.

شولوقتده آنلرغه الله تعالی ایتور (ئللە سزلرگه منم اوشبو کوننك کیله جکندن خبر بیرگان آیتلرم اوقیلمغان ایدی می؟ یوق. سزلرگه منم آیتلرم اوقیلدی. لکن سز اول آیتلرنی یالغانغه توتدیگز) دیو. آنلر ایتورلر (ای ربمز بزنك یاوزلقلرمز بزلرنی جیکدیلر. شونك سببلی بر حقلقدن آداشقان قوم بولوب قالدق. ای ربمز! بزلرنی بو عذابدن چیغار. اکر بز اوتدن چقغاچ ینه دن شول آزغنلقلر یمزغه قایتاچق بولسق، کوره لته اوزمزگه ظلم قیلغان بولورمز) دیو.

شولوقت الله تعالی ایتور (کیتوگز جهنم توبینه هم بکا سوزده ایتماگز سویلاشمه گزده دنیاده وقتده «ربنا امنا فاغفرلنا وارحمنا وانت خیر الراحمین» دیب بکا دعا قیلوچی قوللرم وار ایدی آنه شول قوللرمنی سز مسخره ایته تورغان ایدیکز حتی سز شول مسخره لریکز سببلی منم ذکرمنی اونوتدیکز. وآنلردن کوله تورغان بولدیکز. مونه ایندی بو کون آنلرغه سزنك مسخره قیلولریکزغه چداب صبر ایتولری برابرینه من مکافات ویردم. انلر البته بو کونده سز کوره تورغان عذابلردن قورتیلوب مراد ومقصودلرینه ایرشدیلر) دیو.

الله تعالی بونلردن (یر اوستوند نچه یل قدر توردیکز) دیب سؤال ایدر. آنلرده (بر کون یاکه بر کوننك بر آز مقدارینی توردق بوغای لکن حقیقتنی بلمایمز یارب کوننی صاناب تورغان فرشته لردن صورا) دیرلر. الله تعالی ده آنلرغه (سز دنیاده بیك آز بر مدت طردیکز اگر سز آخرة مدتنه قاراغانده دنیا مدتینك هیچ نرسه گه تورمغاننی باکان بولسه گز اول جوابکزنیده بیرمکان بولور ایدیکز. شولای بولغاچ ئلله سز اوزیکزنی عبث وفایده سز خلق قیلندیکز هم طرف الهیده مه قایتمیه جقسیکز دیب گمان قیلدیکز می؟ جمیع مملوکاتی حقیقة ملك تام ایله مالك اولان حق تعالی حضرتلری اندای عبث وفایده سز وحکمت ومصلحتسز اشلرنی قیلودن متعالی ومنزهدر. عرش کریمنك ربیسی اولان الله تعالی حضرتلرینه بشقه، عبادته مستحق هیچ بر اله یوقدر کیم بولسه شول بولسون الله تعالی ایله اکا بشقه بر الهنی دعوا قیلسه آنك دعواسینه هیچ بر دلیل وبرهان یوقدر اول کشینك جزاسز اسیده اللهنك حضور معنویه سنده حاضرلنمشدر. اول ایسه کافرنی افلاح ایدوچی وآنلره نجات ویروچی توکلدر. ای سوکیلو حبیبم محمد (علیه السلام) سن ایت (یارب بنی وامتلریمی مغفرت ورحمت ایله. سن رحمت ایدوچیلرنك ارحمیسین) دی وشولای ایتوب دعا ایت، دیه جکدر.

تحقیق‌البیان لاهل الایمان

عذاب قبر خصوصنده معری دیمش:

ان صح تعذیب رمس من یحل به. فجنبانی ملحوداً ومضروفا* معنی اگر واقعا عذاب‌قبر بولسه‌بنی قبردن یراق‌ایدکز. الوحش والطیر اولی ان تنازعنی. فغادارنی بظهر الارض مطروحا. بنی یر اوزه‌رینه تاشلاب کیدکز بنی وحشیلر وقوشلر آشاسونلر دیمکدر.

منه اهل انصاف قاراکز موسی بیگییف‌نك امامی معری شو ایکی بیتی ایله قبرده عذاب بولوغه أنکار ایتمش وحالانکه عذاب قبرنك صحتی حقنده قرأنده آیة شریفه‌لر کلمشدر

از جمله سورهٔ غافرده(النار یعرضون علیهاغدوا وعیشا. ویوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون اشد العذاب) معنی‌سی آل فرعون هر کونده ایکی مرتبه ایرته وکیچ اوتقه عرض‌ایدیلرلر. اما یوم محشرده الله تعالی فرعون‌نك آلینه ایتور بو کونگی کونك‌سز عذاب‌نك‌قاطیراقینه‌کرنکز دیو شویله اولدیسه ایرته ایله کیچ‌نك بولوی دنیاغه خاص اولدیقی ایچون قبرده عذاب‌نك وجودینه شو آیة شریفه قطعا دلالت ایده‌در.

دخی قرأنده (اغرقوا فادخلوا نارا) آیتی وارد أولمشدر معنی‌سی غرق ایدکزده بلا تأخیر اوتقه کرتنکز دیمکدر. بلا تأخیر اوتقه کرتنکز معنی‌سنی فادخلوا دیگانده فاتعقیب ایچون اولدیقی جهتندن‌در ای من تراح دیه‌ك اوله‌در ودخی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اکثر عذاب القبر من البول دیو عذاب قبرنك ثابت بولوینه دال اولان حدیثی سویله‌مشدر شك یوق شو حدیث صحیحدر.

وعن عبدالله ابن عمر أن‌رسول الله صلی علیه‌وسلم قال ان‌احدکم اذا مات‌عرض‌علیه‌مقعده بالغداة والعشی ان کان من اهل الجنة فمن اهل الجنة وان کان من اهل النار فمن اهل النار یقال هذا مقعدك حتی یبعثك الله تعه الیه یوم القیامة. معنی‌سی رسول محترم ایتمش اگر سزدن بر کشی وفات اولسه آنکار آنك اورنی ایرته وکیچ عرض ایدیلر اهل جنة اولسه جنتی، اهل نار اولسه ناری قیامته قدر سنك نوره‌چاق اورنك

دیو کورساته‌لر دیو. آخری‌بوار انشأ الله

امام ومدرس میرزا عبدالله ابن ملا صاحب‌الدین اللطیفی

مناجات

یاالهی طبعمی دون‌ایلامه
مسخرهٔ شیطان ماعون ایلامه

معصیتدین باشره صالمه بلا
قیلمه خذلان ایله یارب مبتلا

آچه‌کور بو قلبمه راه هدی
یازمایه لارتابنی عبدهوی

قلبم اچره‌روحمی ایلمه‌رئیس
آنده یول‌بولمایه‌خناس‌خنیس

یا الهی خیر ویر هر کارمه
سن دوا قیل‌نو دل بیمارمه

خوفك ایله قلبمی‌چاك ایلکل
هر ذمایم دان دلم‌پاك ایلکل

ویر المه حبل توفیقم منم
کوروله فعلمده تصدیقم بنم

هر اشمی حقه راجع ایلاکل
ویردکنك مقداره قانع ایلاکل

جمله اعضأ ایده خیره‌اتفاق
قومه بو قلبده بر ذره نفاق

قومه بو قلبمده‌هیچ‌شرك خفی
تاجوارح‌اوله‌عصیان‌دان صافی

فضلکنی أرزانی قیلغل‌یاعلیم
تاوارامدر کاهه با قلب سلیم

خادم ایلاب اولیا احزابنه
سن بنی یازقول‌لرنك‌دیواننه

یا الهی ایله‌دردم چاره‌سن
یواکور عفونکله‌وجهم قاراسن

فضلکه‌دوندم‌یوزوم‌ای‌کاردکار
ایلامه روز جزاده شرمسار

اول مراتب قلبکه‌اول انتظار
منده‌سوزکوب ایلدم‌لیاك اختصار

کنگه معنا سن رعایت ایلایه
بر اشاره سوز کفایة ایلیه

کمگه غافل قلبیدین کتسه ده‌ار
یوکلاسه دفترلری مثل حمار
کرچه یتمز اشبو اشماره الی
یازدی نظم ایلاب فقیر احمدولی

تورلی خبرلر

حریت ادیان حقنده.

حریت ادیان حقنده‌غی زاقونو پرویقت داخلیه نظارتنده قارالوب بر طاقم ماده‌لر علاوه ایدیله‌رك غوصودارستوینی دوما قارامقینه کرتیله‌جکدر

اوده‌سا.

اوده‌ساده فوتران تگرماننده یانغین اولوب ما شینه آتدیلنیه‌لری واون اصقلادی یانوب بتمشدر. ضرر اوچ یوز مك روبله مقدارنده‌در.

پتروووسق.

داغستان اوبلستی پتروووصق شهرنده اوچ آر- شین تیر انلگنده قار یاغمشدر. پویزدلر یوروم‌ی. مخابره ده کیسلمشدر.

ولادیووصتوقدن کیلگان خبرلره بناً قار بوران لری بولو سببلی قطای واوسوریه تیمور یوللرنده پویزدلر بیك قینلق برله یوری هر کون بر نیچه ساعت کیچگوب ولادیوستوقه کیله‌لر.

آقچه‌لرون کیرو صوریلر.

تارالی بر ذات "کریموف حسینف" شرکت مطبعه سینه ۹ صوم ۲۰ تین آقچه یبارو ب مدح ایتدکلری کالیندار لرینی یبارونی اوتنسه ده کوب مدت ظرفنك هیچ بر خبر آلا آلمغاچ آبدراب خط ایله آقچه سنی قایتارونی اوتنگان لکن مطبعه صاحبلری سکوت ایله جواب بیرگاچ مذکور آدم کیرو قایتارولرنی بیان الحق غزیته سی ارقلی اوتنور گه مجبور اولمشدر.

کیمو.

نیقولایفسکی تیمور یولنده ۱۹۰۸ یل ایپولندن اعتباراً بیلیت حق قیمتلانگاندنصکره برنچی کلاص بیلیتی ۲۸،۸۹۷ صاتلوب ۶۴۳،۵۲۲ روبله حاصلات اولمشدر. آندن اولگی بر یلده ۳۳،۳۲۹ بر نچی کلاص بیلیتی صاتلوب ۶۸۱،۷۸۴ روبله حاصلات اولمشدر.

دیمك که بیلیت حقی قیمتلانگاچ برنچی کلاصك یورو چیلر کیمودیگی حاصلاتی ده ۴۰ مك روبله‌یه قریب کیموشدر.

ایکنچی کلاصك ۱۸۲،۷۳۵ کشی یوروب ۱،۷۱۳،۴۱۰ روبله خاصلات اولمشدر. آندن اولگی سنه سند. ۱۹۸،۱۰۳ کشی یوروب ۱،۷۱۹،۴۳۶ روبله حاصلات اولمشدر.

خارجی خبرلر.

ترکیه

صدر اعظملقه تعیین ایدلمش حقی بك سابق مینیسترلر ایله بیك اوزاق مصاحبت ایتمشدر.

مصاحبه‌دن آڭلاشلدیغینه کوره سابق منیسترلردن مالیه ناظری جاوید بك، داخلیه ناظری طلعت بك، یوللر ناظری خالاجیان ، عدلیه ناظری نجم الدین وخارجیه ناظری رفعت بك اورنلرنده قاله‌جقارمش.

حربیه ناظرلغی محمود شوکت پاشایه تکلیف ایدلمشدر. او قبول ایتمدیگی تقدیرده شورای دولت اعضالرندن سامی پاشاغه تکلیف ایدیله‌جکدر.

بحریه، اوقاف ومعارف ناضرلغینه خاضرگه قدر کیمسه تعیین ایدلمه مشدر.

اورنبورغ خبرلری
جمعیت یورطنده
I (اوقو مجلسی)

دیکابر یکرمیسنده اوقو مجلسی بولدی. مجلسده اوّل ابراهیم بکچانتایف تاتار تاریخندن خانلرنك اوز آره صوغشوب بتولرندن معلومات ویردی.

آندن صوك خیرالله معلم دین دیانت ملت ناموس عنوانیله سوز باشلاب "جمعیتکه اعضا بولب یازلگز! آقچه بیرگز!" وبونك کبی سوزینك عنوانینه صورةً معنی تعلقی بولمغان اورمان حکایه‌لری ایلان سوزینی تمام ایتدی. (وقت) چیلر بلمام نه‌دندر بیك یارتقانلر آنلرنك یاراطوینه باشلیچه سبب: خیرالله‌نك „حضرتلر ایرته‌گه‌نی ایشاك قایغرته دیب وعظ ایته‌لر بزم

ملالر شویله وبویله ایته‌لر دیگان " سوزی برلن جمعیت‌که قاپچق تگوی بولسه کیرك بو جمعیتده موسی‌نی کوتدیلر دیوب وقتچیلر جبلیتلرینه متناسب یالغان سوزلر ایلان غزیته‌لرنده بر باغانه اورون ارم ایتکانلر. ذاتا اول مجلسده موسی دیگان سوز چقمادی‌ده. گرچه جمعیت یورطی‌نك بر پوچماغنده دهریلك قالوبنی اوستینه کیکان آقصاقاللی بر خلفه قوروب قویغان غرامافون کبی اوز اوزینه سویلانب اوطورسه‌ده آڭا بر اوده التفات ایتمای جمعیت طارالدی.

II اعضالر جیولشی

٢٦نچی دیکابرده جمعیت نك مخصوص اعضالرینك جیولشی بولدی بونده ابتدأ جمعیت نامنه کلگان قربان ایتلرینه دائر اشچرطالر قارالچق بولدی. شونك ایچون بو مجلسده کم کوبهو کیترگانون علنا سویلیك‌مو؟ دیه سؤال قویلدی. بونده منتچیلر علنا سویلاڭز کم کوبهو؟ کیترگاننی خاقده بلسون‌دیدی‌لر. بعضلر یوق کیترگان کشیلرنك کوبهو کیتردکی ایتلماسون یاشرون توتلسون دیدیلر بونلر ایسه بر باش ٤آیاق یاخود اچاك کیتروچیلر ایدی. حاصل: کملر کوبهو ایت ایتکانون علنا سویلاوگه قرار بیرلدی. بونده باش آیاق اچاك‌کنه ایتوچیلر محجوب اولدیلر.

بو سنه قربان ایتی آز کیلگان ایکان بو البتة دین ومعیشت ضرری دیوب سویلانوچیلرده بولدی

آندن صوڭ مدرسهٔ حسینیه‌نك تیقوشچی اشلری حقنده آصوبی ریویزیونی کامیسیه‌نك قاراب طابقان اشارون میدانغه قویدیلر.

بو مسئله هر کمنی تورلی اویغه توشوردی. متولی‌لرنك نه اوچون ونصل خدمت ایتدکلرون کوزگیگه قارشو قویلدقده کامیسیه مدرسه‌نك اشلرندن‌بایتاق مقدارینی ترتیب‌سز وآقچه‌لرینك توتلدقی اورنلری آفیسیالنی کورساتلمگان ایتوب طابقانلقلارینی بیان ایتدی. بو اورنده مدرسه‌نك اوتکان سنه‌لرده‌کی ایقانومی اسحاق افندی بلمام نه اوچون افیتسیالنی أشچوط مسئله‌سی سویلانکانده „منه بولای بولغاندر تگلای بولغاندر" کبی اوچی یوق قریی یوق بر طاقم دردریات ایله مسئله‌نی قابلامقچی بولوب قاراسه‌ده، اهالی „ایندی مونك برلن گنه بولمر!" دیب آنی تو قتاتدیلر.

III (اوقو مجلسی

٢٧نچی دیکابرده کیچ ساعت بیشلرده اوقو مجلسی آچلدی. مجلس آچلغانده موسی، تربیهٔ فکریه وتربیهٔ روحیه حقنده سوز سویلرگه باشلادی. وشوڭا یالغاب فساد اخلاق مسئله‌سینی‌ده سویلادی. فساد اخلاق مسئله‌سنده ئله نیندی شخصی مقصد ومطلبلری اوچون دخی ایمانغه کوچدی. ایماننی بتون دنیاده‌غی فساد اخلاقنی قیلوغه سببچی ایتدروب کوستردی.

روسیه مسلمانلرون شوشی؛ (لا اله الا الله محمد رسول الله) کلمهٔ مقدسه‌سی فساد اخلاقغه تارته‌دی شوشی کلمه‌ده بولغان الله ومحمدکه ایمان کیترو برلن مسلمانلر خیانت، جبر، ظلم قیله‌لر. وشول الله‌غه ومحمدکه ایمان کیترو هم شول ایماننك اوزی‌بارلق فسادنی قیلوغه توزاق بوله‌دی. شول ایمان ادبسزلککه تارته وشونی مناپولیه ایته‌لردی.

دیمك بارلق قباحتنی قیلوغه ایمان قوشه وایمان نك نیگزی منهیاتنی قیلوغه توزاق بوله‌دی. منه شول آراغه اوزینك باطل اعتقادنه. بمقتضای شرع شریف تنبیه ایدوچی امامرنیده قستردی. بو مسئله‌ده شوڭا راجع‌دی. اگر آنلرنك ایمانلری نق واساسلی بولسه آنلرنك ایمانی منم نجات عمومی‌گه دائر سویلاکان سوزلریمه سلکنماس واضطرابقه کیلماس ایدی‌دی. بوڭا مثل ایدوب؛ „منه ایمان قویاش کبی بولسون آنی کمگنه بولسه‌ده آغزی ایلان اوروب سوندرا آلمی اما کوز آلدمده اولان لاپه‌نی براوزم سوندرام"دی. منه ملالرنك‌ده ایمانی شوندی دی. شوندن‌صوك پیغمبرلرنك دنیاغه فساداخلاقنی بترو ایچون کلدیکلرینی بیان ایتکاندنصوك، آنلرنك فساد اخلاقنی بتره آلمدقلرینی سویلدی. پیغمبرلرنك فساد اخلاقنی بتره آلمادقلرینه سببده پیغمبرلرنك خلقغه قیلماسقه قوشقان نرسه‌لرینی باشلاب اوزلرینك قیلغانلقلری‌در دیب کورساتدی.

شوڭا ایارتوب خواجه حافظدن بر ایکی مصراع

بیت اوقوب فساد اخلاقنك باش سببلری عالملر دی. آنلر دنیاده بولغان بار قباحتلکنی اوزلری قیله‌لر. خلقنی شوندن طیالردی. شونك کبی هیچ بر مسلمان آغزینه آلورغه یارامی تورغان سوز لرنی دخی بك کوب جینادی، خلاصه: عالملر پیغمبر لر فساد اخلاقنك باشی ایدکنی بك آچق روشده هیچ طارتنمی سویله‌کاندنصوك، خلقغه خطاب قیلوب بارلق اشنی ایمان اشلرگه قوشه، بارلق بوزوقلقنی ایمان دیکان نرسه اشلاته واشلرگه مجبور ایته‌دیب سوزینه خاتمه ویردی. شونده مڭلر ایله جینالغان خلق نڭده (سمعنا واطعنا) دیب طار الغانلقلری موسی نڭ بو کفریاتنه قارشو لم میم ایتمدکلرندن بك آچق صو رتده آڭلاشلمقده ایدی. ایشته اورنبورغ خلقینك حمیت دینیه‌سی! آڭلاشیله‌که کوب زمان اوتمیه‌چکدر......

مجلس آزاغنده نعمت الله حضرت بو قدر قباحت لکلرنی سویلاوگه مساعده جمعیت اوصطافلرینك‌برنك ده یوق بلکه پروغرامه‌ده بونك کبی سوزلرنی منع ایدلسون دیکان سوز بار دیب جمعیت رئیسلرینه‌وصا ویت اعضالرینه سویلی باشلاغان ایدی. یاڭاغنه‌موسی وعظی برلن کوزلرون وکوڭللرن غشاوت باصقان اهالی: ڤون دالوی آندی سوزلرنی بلش یاننده‌سی یلرسن خاتنگا سویلرسن مونده آغیتاتسیه یاصاماڭز. دیب شاو ایتدیلر. اوزاغراق سویلانسه هجوم ایدار گه‌ده یودرق تویکان کشیلر یوق توگل ایدی.

شهرنك بر کومچیسی نعمت‌الله حضرتکه: حضرت جمعیتده سویلرسز دیب «عاینسنگه بیگه سکن شاب دالتوردی» قبیلندن بر حدیث اوقغان بولوب نعمت‌الله حضرتنی تسکین ایتماکچی بولدی نعمت الله حضرت‌اوّل: موسی‌دن ایمانڭنی تارتب آل شوندنصوڭ سویلرم دیه آغزینه اوز کوماچی برلن طغندردی.

جمعیت مخبرمز.

اداره

اشبو اوقو مجلسلرندن (جمعیت اسلامیه) نك نه ایچون تشکیل ایدیلدیکی بك آچق آڭلانمقده‌در. فقط بز بو حاضرگنه آچق آڭلانمقده اولان مفاسدنی بك کوبدن آڭلاب بونڭ بیك کوب ضررلری بوله‌جغنی مجله‌مزنك بدایة تأسسندن برلی یازوب کیله ایدك.

مجله‌گه مقاله یازوچی بیك کوب امامlرمز وآخوندلرمزده خاضرگی کونده منتج اولان نتیجه‌لرنی صا ناب صاناب یازغالاغانلر ایدی. لکن بك بیوك تأسفکه؛ خلق آڭنی آلمدی. آڭلاغانی حسن ظنندن اوته آلمدی.

ایشته بز تکرار ایله‌مزکه: بو جمعیت‌نك اسمی گنه اسلامیه‌در توبی نه ایدیکی آنده اوقتیلغان ریچلردن معلومدر.

شونك ایچوندە اول جمعیتدن فایده امید ایتمك سم قاتلدن شفا امید ایتو کبی پك اورنسز وغایت تهلکه‌لی بر امیددر.

دوما وکیلی

خصوصی مکتوبلره‌بناءً دوما وکیلی محترم شاکرتو قایف جنابلری ۱ نچی غنوارده‌اورنبورغغه تشریف ایده‌جکلری معلوم اولدی.

اداره‌دن جوابلر.

محترم آخوند آبیزوف جنابلرینه!

مدافعه کر. انشأ الله ایکنچی نومیرگه درج اولنور. محترم امام ومدرس صابرجان حضرت اورما نچییف جنابلرینه! علمی مقاله‌ڭز تیزلکده درج اولنور.

ناشری محمدولی عبدالغنی اوغلی حسینوف.
محرری فیض‌خان داودف.

اعلان

قریم باغچەسرایده جنتمکان منکلی گرای خان حضرتلرینك تأسیس کردەسی اولان زنجیرلی مدرسەده اولجه مسلم افندی زاده مرحوم حاجی حبیب الله افندی نك سعی وغیرتلریله تأسیس اولنان کتب خانەنك بر درجه دها اصلاح مقصدیله بو کره مدرسۀ مذکورەده کتب خانه ایچون آیروجه بر محل مخصوص احضاریله برده محافظ تعیین اولنەرق محافظ ایچون آیلق دخی تخصیص ایدلمشدر.

فقط منتظم بر کتب خانه میدانه کتورمك ایچون پك چوق پارەیه احتیاج اولنوب بونی مدرسه ادارەسی تدریجا میدانه کتورمیه مقتدر ایسه ده بر چوق زمان کچمك لازمدر.

بناءعلیه اهالی اسلامیه یدنده بولنوب استفادەدن محروم اولان کتب عربیه وترکیەیی مدرسه نك کتب خانەسنه ارسال ایدنلریك ومادتا خدمت مقصدیله نقدا معاونتده بولنەجق اهالی اسلامیه نك دخی هدایەسنی مع الممنونیت قبول ایدەجکمزی اعلان ایدەمز.

هیئت مدرسه